N:o 2. Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Klara V. Kyrkog. 19. Stockholm den 15 Januari 1886. Pris: Helt år 6 kr. Lösn:r 30 öre. Annonspris 10 öre petitrad. Årg. 6.

Conrad Nordqvist.

Chefskapet vid ett operakapell är sannerligen icke någon sinecur. Åhörarne i teatersalongen, som sitta och njuta af en väl inöfvad opera eller symfonikonsert och se den lugna gången af kapellmästarens taktpinne, hvars minsta rörelse tonmassorna synas magnetiskt följa och lyda, ana icke hvilket godt stycke arbete som ligger bakom det fullfärdiga, hvilket presenteras för publiken. Om än vid en operascen kapellmästaren har att röra sig med ett material af till god del artister och konstnärer, och förberedande arbeten af kör- och sångmästare etc. hafva liksom för scenen grofhuggit konstprodukten, så återstår dock ofantligt mycket för kapellmästarens hand att göra innan täckelset är färdigt att falla från eller här rättare gå upp för det konstverk som skall träda fram inför publikens ögon. Då målaren med sin duk, sina färger och penslar, bildhuggaren med sin mejsel och sitt marmorblock rör sig med dödt material, som villigt fogar sig efter den verksamma handen under stilla och ostördt arbete, så har konstnären på dirigentplatsen i en operaorkester att handskas med lefvande material af ofantligt omfång och mångfaldigt slag, dertill ofta svårhandterligt nog. En kapellmästare är väl icke såsom sådan en skapande konstnär, om han också kan vara det som musiker, men han är den Zevs som skall ge bilden dess rätta lif, det är på hans förmåga helgjutenheten i det hela beror, den fina nyanseringen, den rätta stilen, den säkra framställningen. Såsom underlag för en sådan verksamhet fordras goda teoretiska musikstudier och nogrann kännedom om instrumenten i orkestern och deras behandling, en vidtomfattande bekantskap med tonkonstens alster och de olika stilarne, hvartill kommer att en kapellmästare nödvändigt måste följa med musikverldens tilldragelser och taga reda på hvad nytt af värde, som ser dagen inom densamma.

Fordringarna på en god kapellmästare äro sålunda ej så ringa, och det arbete han har att utföra är både träget och mödosamt. I fråga om bestämmande af detta har han visserligen ej i valet af operor sin fulla frihet, då många olika omständigheter måste medverka till detta val, men han eger dock, naturligt nog, stort inflytande i denna fråga; deremot har han större frihet vid uppsättningen af orkesterkonserternas program och kan här vid lag visa en omtanke och smak, som länder honom till heder.

Conrad Nordqvist.

Att Conrad Nordqvist, nu varande förste ledaren af vårt operakapell, är i besittning af de egenskaper vi här ofvan antydt såsom fordringar på en duglig kapellmästare, har han flerfaldiga gånger haft tillfälle ådagalägga, särskildt genom de symfonikonserter som gifvits under hans ledning, och hvilkas gediga och omvexlingsrika program visat en berömvärd omtänksamhet att med de klassiska mönsterstyckena förena nutidens mest framstående musikverk och derjemte bringa våra inhemska tonskapelser till heders. Att han ock genom dessa egenskaper personligen vunnit teaterpublikens bevågenhet, har han äfven från sin dirigentplats kunnat märka. Af de bifallsyttringar, som vårt hofkapell rättvisligen framkallar, kan han sjelf taga åt sig en ej så ringa part, och särskildt gör hans sätt att sköta taktpinnen ett godt intryck. Lika tröttande som det är att se en dirigent fäkta med hela kroppen för att göra sig förstådd, eller enformigt och afmätt höja och sänka arm och taktpinne, som vore han sysselsatt att hugga ved eller ringa i vällingklockan, lika behagligt är det att slippa den störande synen af en allt för rörlig dirigent och i stället finna stillhet, lätthet och elegans i taktföringen.

Likasom de kgl. teatrarnes styresman efter en långvarig artistbana steg upp från scenen i direktörslogen med rik erfarenhet för sitt nya kall, så har ock hofkapellmästaren Nordqvist från att länge ha suttit vid sin viol i orkestern lemnat kamraternas led för att mottaga det förtroendefulla uppdraget att blifva deras chef. Dessförinnan har han likväl, först såsom anförare för ballettmusiken och sedan såsom andre kapellmästare, fått pröfva sin dirigentförmåga, hvarjemte han äfven såsom kormästare verkat på det vokala området inom operan. Få

kapellmästare torde väl derför såsom han vuxit upp uti och samman med den institution, vid hvilken han nu bekläder en af de främsta platserna, i ett afseende den vigtigaste, då ledningen af de sceniska föreställningarna hvilar i kapellmästarens hand.

Den flitiga tjenstgöringen vid kgl. teatern har förmodligen tagit tiden allt för mycket i anspråk, att hr Nordqvist skulle kunnat egna sig i större mån åt kompositionsverksamhet. Emellertid har han äfven gjort sig fördelaktigt känd som tonsättare. Såsom sådan gjorde han sig först mera allmänt bemärkt genom sorgmarschen vid Carl XV:s begrafning, en inspirerad tondikt af gripande skönhet och högtidlighet. Såsom dirigent för ballettmusiken har han dels arrangerat och instrumenterat, dels komponerat flere saker; så t. ex. har han instrumenterat hela och komponerat 2:dra akten till balletten »i Skotland», instrumenterat andra större och mindre operaverk och komponerat orkestersaker, sånger (Visor med text ur »Finska toner») samt pianosaker, hvaribland må nämnas ett häfte Pianostycken, Sorgtoner vid Aug. Södermans frånfälle, Elegie och bidrag i Victoria-album, som utkom vid nu varande kronprinsparets förmälningshögtid. Såsom violist har hr Nordqvist hufvudsakligen låtit höra sig här å qvartettsoaréer.

Följande biografiska notiser lemnar oss d:r Ad. Lindgrens till operajubileet 1882 utgifna arbete »Svenska Hofkapellmästare», hvilkas biografier jemte porträtter, till och med Ign. Lachner, Ludv. Normans företrädare, varit införda i Sv. Musiktidning för nämda år under rubriken »galleri af svenska kapellmästare». Sv. Musiktidning kompletterar alltså i dagens nummer detta galleri.

Johan Conrad Nordqvist är född 1840 d. 11 april i Venersborg, blef 1848 elev vid Vestgöta-Dals regemente, hvilket han åtföljde till danska kriget, 1856 elev vid Musik. akademien och 1:ste violist i Ladugårdslandsteaterns orkester samt 1859 altviolist i hofkapellet. 1860 gjorde han en konstresa med Randel, dervid solospel och qvartetter utfördes. Efter aflagd examen vid Musik. akad. 1864 blef han musikdirektör vid Jönköpings regemente, 1865 derjemte vid marinregementet. 1867—68 erhöll han 500 kronor af regeringen för vistelse i Dresden och Berlin, då hans kompositionsförsök uppvisades för Rietz i Dresden. 1872 om sommaren vistades han i Paris i sällskap med Dente, der nya blåsinstrument för K. teatern inköptes. Till organist i Storkyrkan utnämdes han 1875 och blef följande år kormästare vid K. teatern, 1879 dess andre kapellmästare. Dessutom har han haft befattning som lärare i musik vid Nya Elementarskolan och Gymnasium i Stockholm 1868—74. Som barn erhöll han undervisning i violspel af F. Lemming, i piano, orgel och harmonilära af direktör Bergqvist i Venersborg; vid akademien i viol af Randel, piano af van Boom, orgel af G. Mankell, harmoni af Drake, komposition af L. Norman och Fr. Berwald. Sin befattning som musikanförare vid K. teaterns ballett innehade han 1862—76, och under sista åren af denna tid hade han äfven åliggandet att vid förfall för vederbörande kapellmästare anföra operor; han blef 1881 lärare vid Musikaliska akademien i harmonilära.

Till hofkapellmästare och riddare af Vasaorden utnämdes Conr. Nordqvist 1 December sistförflutna år.

Robert Schumann och hans skola.

Efter *Louis Ehlert.*

Det är vanligt att betydande konstnärer samla kring sig en krets som gör propaganda för dem, och hvarutur helt naturligt en skola utvecklar sig. »Skolan» är den sista och mognaste frukten af en makt, och såsom sådan har den begär efter att göra proselyter. Efter som hvarje skola gör front mot det rådande, vill den införa en ny tro och måste derför utkämpa en revolution i smått, ofta nog med ganska blandadt sällskap. Alla missnöjda, ovärderade förmågor tillfalla henne, såsom ett temligen tvifvelaktigt anhang, hvilket det gäller att kunna hålla i tygeln, och hvilket annars lätt nog afgör hennes öde. Temperaturgraden hos en sådan andlig rörelse kan ej mätas förr än den frigjort sig från sina främmande tillsatser, men ännu säkrare när den håller på att lägga sig.

Den Schumannska skolan, som kanske varit den starkaste vi någonsin upplefvat på det musikaliska området, har icke undgått någon af sina utvecklingsstadier. Från en temligen oredig början har hon arbetat sig fram till allt större och större klarhet i sitt väsen, så att f. n. tillhör mycket mer än hälften af alla tyska (eller tyskt uppfostrade) musici denna skola.

Det gifves menniskor, hvilkas blotta namn väcker minnet af vår ungdomssaga till lif hos oss. Ty vår ungdomstid är en saga för oss! den ligger så långt bort, är så genomväfd af underliga förnimmelser, så förgylld af den trollkraft, som allt ungt och nytt har med sig. Schumann försätter oss in i denna ungdomssaga med dess lek, dess vår och dess blomster, dess första kärlek, dess ymnighetshorn af öfverflödande löften, som vår ännu icke bedragna lefnadslust trycker till sitt hjerta. Ända från »Kinderscenen» genom studietidens brokiga lif med dess fantastiska uttryck i »Kreisleriana» och »Davidsbündler», de muntra slyngelåren, det yra gyckelspelet i »Karnevalen» till »Myrten», »Frauenliebe und Leben» — hvilken verld af unga och rena känslor, hvilken hemluft strömmar oss icke till mötes! Der är klockornas kända ljud, som kallade oss till skolan och som förkunnade fritimmarnas glada stunder, der äro skogen, näktergalen, månen, till hvilka vi betrodde våra drömmar. Allt härligt, som rörde sig inom och utom oss, det öfversvallande flödet af en osläckt lifslust — det är Schumanns musik, såsom den först framstod. Den var till en början ett fenomen, senare blef den konst. Den kunde icke stanna vid sina första utbrott. Endera skulle den tackla af eller utvecklas; och utveckling här betydde: att blifva förnuftigare, att från ynglingaålderns lycksaliga extas träda in i mannaåldern.

Låt oss ännu ett ögonblick betrakta denna tid; den är ju både hans och vår ungdomstid.

Fanns det väl någonsin något, som kunde täfla med den i pregnans? Hvarje drag, hvarje vändning ny, ny i tanke som i uttryck! En förmåga, sådan som få haft, att inom minsta möjliga utrymme uttrycka ett oändligt innehåll. Tanken kondenseras intill sin innersta kärnpunkt, dock aldrig genom reflexionens arbete, utan fullkomligt intuitivt. I retorten beredas icke sådana idéer, de springa fram som blomster ur klippremnan. Se blott på hela raden af »Davidsbündler», kan hända det märkvärdigaste, om också icke det mognaste, som Schumann gjort. Äro de icke ett miniaturmåleri, der hvarje centimeter rymmer en hel verld? De framqvälla klart och sprittande som små källsprång, hvart och ett rikt nog att ge näring åt strömmar. I Schumanns lilla »Warum?» finnes mera af *fråga*, än i alla efter-Beethovenska Adagios tillsammans. Jag tror, att Schumanns diminutivkonst under hans tidigare period var en stor lycka för honom. Hvem vet om han med sin böjelse för svärmeri och sin benägenhet för otrampade stigar någonsin hade blifvit den betydlige och mångsidige konstnär, som han blef, om han icke i tid lärt sig att begränsa sig och reducera en tanke till dess minsta qvadrat.

Denna naturkraft, som skapar verldar af sina egna medel, framträder aldrig så starkt hos honom, som i dessa första arbeten. De äro på väg att falla på näsan af denna hänsynslösa idealism, som är så tilltalande för likasinnade, och så frånstötande för den stora massan. Med stolt sjelfkänsla vända de ryggen åt allt det vanliga och förfölja sitt höga mål med alpjägarens skarpa öga.

Wasielewski berättar i sin biografi, att Schumann lär ha talat om sina arbeten från denna tid som »tomt, dåligt skräp». Han skulle ha yttrat detta på ett afvärjande ironiskt sätt. Lägg väl märke till det ironiska. Det är svårt att tänka sig, att en man sådan som Schumann skulle till den grad ha förlorat sammanhanget med sin egen naturs grundelement. Men antaga vi detta som en möjlighet, skulle den gjorda erfarenheten att stora män äro osäkra ledare i sin egen literatur endast vara ett exempel rikare.

Vi hafva dröjt vid de första och rika yttringarna af en skapareförmåga som var tillfreds med en romantiskt isolerad verksamhet inom en egen sjelfgjord verldsåskådning. Härur utvecklade sig, om ock till en början med den skygghet, hvarmed vilddjuret lemnar sin skogs enslighet, behofvet af sällskaplighet, af beröring med

den yttre verlden, och som nödvändig följd deraf en vidsträcktare alstring, som icke längre nöjer sig med att gripa det inre lifvet i dess särskilda dolda rörelser utan omfattar det hela. Redan i »Fantasien» och »Florestan Eusebius-Sonaten» visa sig spår till djerfvare steg utåt, om ock det mimosa-aktiga ännu hänger vid dem. *G*-molls-Sonaten, i synnerhet första och sista satsen, fattade med djerfvare lifslust tag i den yttre verlden. Något egendomligt afsöndradt finnes dock qvar äfven i hans finaste skapelser. Han dvaldes så föga uppe i det verkliga lifvet, att äfven det lifligaste han frambragte, alltid har en återstod af dröm uti sig. Den, som kände honom personligen, återfann detta samma i hela hans sätt att vara. Om han talade, så var det alltid som hade han först haft att göra sig fri från något i sitt sinne; allt hos honom var som belyst från en annan verld. Blick, språk, rörelser voro som om de varit beslöjade. Hans inre väsendes »frommes Blumengesicht» aftäckte sig, tror jag, endast för månens sken. Man hade en förnimmelse af att hvarje fenomen i den yttre verlden var för honom endast hans drömmars correlat.

Hos sådana organismer går allting till på ett hemlighetsfullt sätt. De känna, erfara, förstå på annat sätt än vi, och konsten blir den enda tänkbara formen för deras existens.

Lyckligtvis händer det vanligen alla att de en gång väckas, så att lavinerna störta ned i dalen. När jorden och menniskan inträda i full vår, är det förbi med alla dunkla tankar; knopparna svälla ut och brista, och inga tunga tvifvel hämma mer hvad deras doft på tusen sätt förkunnar. Också hans hjerta blef berördt af en sådan vår. Det hade fått nog af det inneslängda lifvet i den trånga knoppen — — himlen bredde sig deröfver i befriande kraft och under dess härliga ljus färgades blomster och blad.

Behofvet af periferisk utveckling blifver städse mäktigare hos honom, men innan han finner vägen till symfonien och qvartetten eller till »Paradies und Peri», skulle den lyriska kraften ännu stråla ut i sin fulla glans, om ock i en annan form.

(Forts.)

Felix Meudelssohns fader yttrade helt anspråkslöst, då det var fråga om hans berömda familjenamn: »Då jag var ung kallade man mig 'sonen till den berömde Mendelssohn', nu, då jag är gammal, kallar man mig 'fadern till den berömde Mendelssohn». — Den bekante komponistens farfar var filosofen och reformatorn Moses Mendelssohn.

Berlioz skref till **Meyerbeer** ganska betecknande om lycka och talang: »Man måste icke endast ha lyckan att besitta talang, man måste också ha talang att besitta lycka!»

FÖLJETONG.

Händel i Hamburg.

Direktören vid Hamburgs Stadtteater, den produktive operakomponisten Reinhardus Keiser, gick med stora steg upp och ned i sitt rum och brummade emot en besynnerlig och komisk figur med lång, sliten klädesrock och kal hjessa, hvars bakre glesa hårstripor konstmessigt voro fördelade öfver densamma, under det mannen då och då liksom besvärjande upplyfte sina händer och derpå i ödmjuk ställning stod stilla nere vid dörren.

»Sköna historier det här, Zöpping! har engagerat unge Mattheson för flygeln och nu blir han sjuk, repetitionen är omöjlig! Han kan någonting, den der karlen, Zöpping! men när jag behöfver honom nu — bröstsjuk, bröstsjuk! Hela familjen är bröstsjuk, — har det der efter fadern, som är kassör och har räknat sig lungsot på halsen!»

Zöpping, som var hans teaterfaktotum, svarade nu släpande på orden:

»Det är väl inte så illa, herr direktör!»

»Hvad för slag? inte illa, när det ej kan bli någon repetition på den nya operan. — En klaverspelare! ett kungarike för en klaverspelare!»

I detta ögonblick klappade det på dörren. »Stig in!» utropade Keiser, och in trädde nu en lång och starkt bygd man, passande klädd efter tidens bruk, och bugade sig för direktören.

»Jag ber om ursäkt i fall jag stör!» sade han, »men är här med kantaten för Hansafesten, herr direktör.»

Zöpping log, som ville han säga: »bra att den der kom; det är alltid en afledning.»

Direktören tog notrullen och brummade:

»Ska' se på det, Händel! Vet han inte heller något råd? Det måste bli repetition på operan Phaëton i dag, och så blir Mattheson sjuk; ingen annan af orkestermedlemmarne, säger min kapellmästare, förstår sig på klavicymbal; orkestern ger i dag konsert i Altona, hvad skall jag taga mig till?»

Vid orden »ingen annan förstår sig på klavicymbal» hade den unge mannen harskat sig, nu tog han till ordet:

»Med förlof, herr direktör, men så är det inte: jag sjelf kan öfvertaga ackompagnementet vid flygeln.»

»Han? — För tusan, karl! Och det har han inte talat om, utan ställer sig som om han utom violspelningen inte skulle kunna räkna till fem!»

Händel ryckte på axlarna.

»Han skall sålunda leda repetitionen?»

»Det skall jag, herr direktör!»

I sin stora glädje omfamnade denne Händel och skickade derefter bort Zöpping med åtskilliga uppdrag. —

Repetitionen gick förträffligt och direktör Keiser kunde ej annat än hjertligt berömma sin vikarierande dirigent, som leende mottog detta beröm. Efter repetitionen begaf han sig, i stället för att som vanligt sammanträffa med de andra konstnärerna till middagen, bort till ett hus i trakten af nu varande Jungfernstieg, hvilket jemte hela qvarteret sedan gått upp i lågor. Här gick han upp i tredje våningen och läste på en blank messingsplåt å en af dörrarna: »A. Mattheson, kassör.» Han drog på klocksträngen och en liten fryntlig fru kom och öppnade.

»Är herr Mattheson junior hemma?» frågade Händel.

»Han är beklagligtvis sjuk!» svarade frun, som tydligen var moder till den unge mannen i fråga. »Men stig in ändå!» — Hon förde gästen in i ett litet rum, der den unge klavervirtuosen låg till sängs i en snöhvit bädd. Vid sängen satt en ung bildskön flicka, som vid Händels inträde stod upp och gjorde min af att lemna rummet. Den unge Mattheson presenterade henne såsom sin syster Julie. Händel, som synbarligen fann behag i den sköna uppenbarelsen, invecklade henne snart i ett samtal, af hvilket han erfor att den unga damen var lika begåfvad som vacker. Hon begaf sig emellertid snart ur rummet.

Händel tog ett djupt andetag då hon var borta, och inom honom talade en jublande stämma: »Hon är funnen, din andra hälft, som skall harmoniskt fullkomna dig!» —Men till sin konstbroder yttrade han:

»Jag har någonting att meddela dig, min vän!»

»Och det är?»

»Jag har ackompagnerat operan Phaëton på flygeln trots mitt löfte till dig att inskränka mig till orgelspelet. Men vår orkesters heder fordrade det.»

Den sjuke reste sig upp i sängen, hans anlete mörknade, men strax derpå sade han med ett leende:

»Du är en hedersman, min vän; alltså skall du hålla ditt löfte när jag tillfrisknat?»

»Ja visst, ja visst! — Och nu, berätta mig något om din syster Julie!»

Den unge komponisten betraktade honom en stund och log, sjönk sedan tillbaka på kuddarne och började i en drömmande ton:

»Jag har öfverarbetat mig, Händel! min opera Ariadne fängslade mig så, att jag alldeles förglömde min kropp; har väl suttit i för kallt rum och förkylt mig. Läkaren, förstås — han ryckte dervid på axlarna — anser oss alla för bröstpatienter! Pah, löjligt! Så säger denne unge narraktige son af Aeskulap att min syster Julie också har lungsot! Men se på hennes blomstrande kinder, hennes klara hy! Nej, nej, läkaren misstar sig!»

»Gud gifve det!» sade Händel allvarligt.

Från denna dag var Georg Friedrich Händel en ständig gäst i Mattheson'ska huset, och vänskapen mellan de båda tonkonstnärerna tilltog allt mer och mer. Händel tillbragte sina lediga stunder så

ofta han kunde vid Julie Matthesons sida, och hennes föräldrar likasom hennes bror tycktes ej ogerna se en förlofning emellan dem. Det var otvifvelaktigt att Händel älskade den vackra Julie. Men på hösten 1703 började Julie Mattheson plötsligen att bli sjuk. Hennes närmaste blefvo bestörta, den unge Händel var otröstlig. Förtviflad sprang han från läkare till läkare. Men de lärde herrarne skakade på hufvudet och talade om morbus pulmonum och phthisis, men hjelpa kunde ingen. Julie låg nu nästan beständigt till följd af sin svaghet, och när de andra gräto, frågade hon dem otta: »Hvarför skall ni gråta? Jag mår ju så bra, så bra; till våren blir jag säkert mycket bättre.» Händel gick då bort i ett hörn af rummet och grät ut, hvarefter han satte sig vid klavicymbalen och spelade för den sjuka sina vackraste, känslorikaste stycken; var icke hon hans kyska sånggudinna, som inspirerade honom till hans själfullaste melodier. Med ifver komponerade han den tiden, full af begär efter utmärkelse och af verklig kärlek till musikens konst, på sin första opera Nero, af hvilken han lofvade sig mycket godt. Den skulle gifvas när Julie var så återställd, att hon kunde bevista den första föreställningen.

I orkestern satt äfven en slägting till Mattheson, klarinettvirtuosen Schaunberg, en mycket talangfull och kunnig man. Äfven han umgicks i kassörens hus och gaf de båda unga, sträfsamma komponisterna månget godt råd. Den unge Mattheson höll just på med komponerandet af en ny opera, Antonius och Kleopatra, i hvilken han sjelf, en förträfflig sångare, skulle utföra Antonius' rol. Händel åter höll allt jemt på med sin Nero. En afton satt han och hvilade ut i en länstol bredvid Julies bädd och höll hennes lilla snöhvita, nästan genomskinliga hand sluten i sin kraftfulla, manliga hand, då Julie plötsligen började tala om Nero och med mycket intresse frågade efter operans plan och handling. »Min älskade», svarade Händel, »det är så i poeteriet som i musiken, att man omgestaltar verkligheten till en fantasimålning! Dig, min inspirerande sånggudinna, har jag infört i operan, nämligen i den unga kristinnan Veras personlighet, hviken den lågande Hyacinthus, jag sjelf, Neros tjenare och länge i hemlighet kristen, älskar. Jag ser dig i cirkus bland lejonen. Halft bedöfvad hör jag den lilla kristna skarans högtidliga grafsång der nere och ser de blodtörstiga lejonen kasta sig öfver eder. Hastigt träder jag fram till den kejserliga läktarens bröstvärn och utropar: 'Tyrann, blodbesudlade odjur Nero, jag är också kristen! Älskar du att se blod flyta, cesar, ovärdige slaf klädd i purpur och lager, så tag också mitt lif!' Jag rycker ut svärdet och springer ned för att skydda dig. Då — men hur är det, Julie?»

Hon hade svimmat och man hade stor möda att återkalla henne till lifvet. Den tillkallade läkaren betonade att den sjuka alls icke fick utsättas för några starka sinnesrörelser, emedan derigenom den svaga lifslågan med ens kunde utsläckas. Alla voro bestörta och Händel, den reslige gestalten, gick från den dagen med sänkt hufvud.

Emellertid hade direktör Keiser utsatt dag för uppförandet af operan Antonius och Kleopatra, och detta verk gick med bifall öfver scenen. Antonius-Mattheson brukade under repetitionerna sjelf öfvertaga ledningen vid flygeln, så snart han gjort undan sitt parti på scenen, och trädde då som Mattheson ned i orkestern; vid sjelfva representationen förvägrade honom Händel i hans eget intresse denna plats. Glödande af vrede aflägsnade sig Mattheson. Men då Schaunberg och Händel sedan allt var slut begåfvo sig på hemvägen, trädde han emot dem och hopade skymf på skymf öfver Händels hufvud. Länge fördrog denne hans kränkande tillmälen under den anmärkning, att han ursäktade honom i egenskap af blifvande svåger; men då denne fortfor med att på det gröfsta förolämpa honom, drog han värjan ur skidan. Mattheson junior hade sin redan färdig, och så blef sjelfva det öppna torget fältet för en strid, som lockade många åskådare. Bland dessa befann sig äfven Zöpping, som i förskräckelsen var färdig att slita af sig den lilla återstoden af sina glesa lockar. Schaunberg hade skyndat i väg att anropa Mattheson den äldre om hans intervention. Endast med stor svårighet skilde man de fäktande åt, och Mattheson junior skulle ha stuckit ihjäl Händel, om icke en rockknapp tagit emot den mördande stöten. Men Julie, som till all olycka fått kunskap om affären, föll i vanmakt gång efter annan.

Den gamle hederlige klarinettisten var det som stälde allt till rätta mellan den ångerfulle Mattheson och den till förlikning genast färdige Händel, men Julie blef offret för tvisten. Då de första snödropparne om våren 1704 sköto fram sina knoppar ur den kalla jorden, låg Händels sånggudinna, hvit som snö och smyckad med den jungfruliga myrtenkransen, på båren, belyst af flammande ljus och omgifven af höga bladväxter, hvilka ditförts af deltagande vänner i den stadsdel, der hon hade sitt hem.

Händel reste sig ej så snart efter detta förkrossande slag, trots sin kraftiga natur; nedböjd af sorg syntes han skrida efter kistan i liktåget, och sällan hörde man honom skratta sedan dess.

I Matthesonska huset umgicks han såsom förr och satte sig då vanligen fördjupad i tankar uti den länstol, som Julie så ofta begagnat. Här komponerade han också slutet af sin Nero, i hvars Vera Julies afbild alltid skall lefva. Operan blef uppförd med stort bifall; Händel begaf sig emellertid sedan med sin sjuke vän till Italien; derifrån vände han sig vidare till London, der han i lady Blanche såg återupplifvad Julies, hans bortgångna sånggudinnas, bild. Att se och älska henne var detsamma, dock gälde hans varma kärlek mer den döda än den lefvande. Bedragen på Blanches karaktär — hon gifte sig sedan med lord Lowestoft — skänkte Händel ej mera sin kärlek åt någon qvinna.

Cherubinis Requiem.

Öfver detta berömda verk, som ej på länge varit i Stockholm gifvet i sin helhet, men som utgjorde hufvudnumret på Musikföreningens minnesfest öfver Ludvig Norman förl. torsdag, meddelar Aftonbladet följande orientering, hemtad ur Monthly Musical Record 1872.

Bachs Matthäuspassion och Cherubinis c-moll-requiem äro båda oförlikneliga mästerverk; båda äro alstrade af och uppfylda med sant troende religiös känsla, och dock äro de alldeles olika till karakter. Under det Matthäuspassionen alltid förefallit oss såsom den djupaste och vigtigaste yttring af sann tysk konst på den protestantiska kyrkomusikens fält, kunna vi kalla Cherubinis requiem för det största verk af italiensk katolicism. Det är omöjligt att jämföra båda med hvarandra. Uppståndna i olika konstperioder, visa de i stil och uttryck den största skiljaktighet, och hafva blott det gemensamt, att båda göra det djupaste intryck på hvarje sinne. Bägge verken äro behandlade i polyfon stil, men huru olika är ej kontrapunkten! Bachs uttalar, med dess många hårdheter, den strängt asketiska gudaktigheten i den protestantiska religionen på hans tid, i motsats mot Cherubinis italienskt ljufva, flödande, alltid välljudande melodier. Betrakta vi först den kolorit, som gifvits Requiem genom orkesterackompagnementet, så skänka de få ledsagande instrumenten en nästan oföränderlig ton af sorg, hvilken endast förändras i »Dies iræ» och »Sanctus». Bach å ena sidan använder utom orkestern obligat orgel, både med svaga stämmor och fullt verk, öfverensstämmande med antingen sekundär vigt eller mäktigare effekter. Det mångfaldiga dramatiska element, som är gifvet genom sjelfva texten i Bachs körer, både kortare och längre, saknas hos Cherubini. Till och med i Dies iræ, det bredaste stycket i Requiem, finnes det knappast, ehuru orden der kunde hafva erbjudit tillfälle dertill.

Genom hela Cherubinis Requiem är den fyrstämmiga kören ensam bärare af hela innehållet, hvaremot instrumenten nästan alltid äro fullständigt underordnade. Ingenstädes höres en soloröst eller ett instrument med någon särskild individualitet. Tillika är hvarje stycke uppbygdt i breda former och återgifver i stora drag det helas karaktär. Den kontrapunktiska stilen frambringar flere särskilda effekter; så t. ex. skapar den tvåstämmigt kanoniska ledningen af rösterna i början af Dies iræ intrycket af den djupaste fruktan, den mest förskräckliga bestörtning, då deremot det gamla italienska sättet att låta rösterna inträda

en efter annan, hvar och en i ny takt, frambringar förtjusande och uttrycksfulla harmoniska vexlingar, t. ex. vid orden »te decet hymnus» och »exaudi» i första stycket. Alldeles underbart är det olikartade och växande uttrycket för den mest andäktiga bön, den mest smärtsamma förkrosselse vid orden »salva me fons pietatis» och »voca me cum benedictis». Den rörande tolkningen af den djupaste ödmjukhet i orden »oro supplex et acclinis» följdes af »lacrymosa dies illa». Ännu mera lyftad är känslan i den rörande bönen »Pie Jesu» och det sista, »dona eis requiem».

Ehuru stilen i hela verket, som sagdt, är polyfon, innehåller det likväl blott en enda fuga, och äfven den är fullkomligt olik Bachs fugastil. Denna fuga, till orden »quam olim Abrahæ promisisti et semini ejus», är grundad på tre temata, hvilka nästan alltid sammanträffa i den renaste konsonans. På ett ganska egendomligt sätt är sålunda intrycket af det fullaste förtroende till försynen åvägabragt genom stämmornas upprepade inträde i konsonanser.

Få författares arbeten ha så ofta fått tjena till stoff för operatexter som Victor Hugos. Som bevis härför gör en utländsk tidning följande sammanställning. Sjelf skref Victor Hugo libretton till »Esmeralda», satt i musik af Bertin och första gången uppförd i Paris den 14 november 1839. Utom Bertin ha 7 andra tonsättare begagnat »Esmeralda» till operatext. nemligen: Mazzucato, Mantua 1838, Poniatowski, Livorno 1847, Dargomijsk, S:t Petersburg 1847, Lebeau, Brüssel 1857, Campana, London 1862, Fry (»Notre-Dame de Paris»), Filadelfia 1864, och Westerhahn, Chemnitz 1866. »Hernani» har begagnats af 3 tonsättare: Gabussi, Paris 1834, Mazzucato, Genua 1864 och Verdi, Venedig samma år. »Konungen roar sig» har endast framkallat 1 opera: Verdis »Rigoletto» 1851; »Lucrezia Borgia» likaledes 1: Donizetti 1834. »Maria Tudor» har tre gånger satts i musik: af Pacini, Palermo 1843, af Kochperoff, Nizza 1860 och af Gomez, Milano 1876; »Angelo Malpieri» har framkallat 2 operor: »Il Giuramento» Mercadante, Milano 1857 och »La Gioconda», Ponchielli, Milano 1879. »Marion Delorme» har inspirerat 3 tonsättare: Bottesini, Palermo 1860, Pedrotti, Triest 1865, och Ponchielli, Milano 1885; »Ruy Blas» icke mindre än 6: Poniatowski, Lucca 1842, Besanzoni, Piacenza 1843, Glover, London 1861, Chiaramonte (»Maria de Neuburgo»), Bilbao 1862, De Giosa (»Falco d'Arles») och Marchetti. »Les Burgraves» har inspirerat 2 tonsättare: Matteo Salvi, Milano 1845 och Orsini, Rom 1884.

I Mozarts musik igenkänner hvarje åhörare poesien af sin egen tillvaro.

BÖRNE.

Från Scenen och Konsertsalen.

Jan.

Stora Teatern.

2. v. Flotow: *Martha* (Lady Harriet, Nancy: Frkn. V. Andersson, Bergenson [deb.]; Lyonel, Plumkett, Lord Tristan: Hrr Lundmark, Söderman, Janzon).
3, 6. (kl. 1,30 e. m.). *Vermländingarne.*
6. Mozart: *Trollflöjten* (Nattens drottn., Pamina, Papagena: Frk. Strandberg, Fru Edling, Frk. Laurin; Sarastro, Tamino, Papageno: Hrr Strömberg, Lundmark, J. Örtengren).
9. *4:de Symfonikonserten.*
11, 13. Ambr. Thomas: *Mignon* (Mignon, Philine: Fru Edling, Frk. Strandberg; Wilh. Meister, Lothario, Laertes, Fredrik, Järno, Antonio: Hrr Ödmann, Strömberg, Malmsjö, Ohlsson, Sandstedt, Grevillius).

Dramatiska Teatern.

1. Méhul: *Målaren och Modellerna*
1, 8, 10. Adam: *Nürnbergerdockan* (Cornelius, Donathan, Miller, Bertha: Hrr Janzon, Dahlgren, Ohlsson, Frk. Karlsohn).
8, 10. Auber: *Muraren* (Roger, Baptiste, Henriette, Fru Bertrand, Irma, Zobeide: Hrr Sellman, Janzon, Frk. V. Andersson, Fru V. Strandberg, Frkn. Karlsohn, Laurin).

Nya Teatern.

1, 8. Lortzing: *Vapensmeden.*
10, 12—14. Millöcker: *Tiggarstudenten* (Palmatica, Laura, Bronislawa, Simon Rymanovitsch: Frkn. Friberg, Jonson, Lund, Sjöberg; Ollendorff, Janicki: Hrr Gardt, Castegren).

Södra Teatern.

3. Lecocq: *Theblomma* (Aug. Varbergs Matiné — Dung-ka-Schin, Phumling, Pinsonnet: Hrr Wagner, M. Strandberg, Varberg; Theblomma, Cæsarine: Frkn. A. Petterson, Lindgren).

Musikaliska Akademien.

14. *Minnesfest öfver Ludvig Norman.*

Kgl. Stora teatern, som ännu icke fått sina nyheter färdiga, har, såsom af ofvanstående synes, bjudit på gamla bekanta saker med hufvudsakligen samma rolbesättningar som under slutet af förra året. Herr Ödmann, länge af sjukdom hindrad att tjenstgöra, började åter träda i verksamhet den 11 jan. såsom Wilh. Meister i »Mignon». Då Stora teaterns scen upptagits af »Fregattkaptenen» (med Knut Almlöf som gäst) och det nya skådespelet »Kung Erik» af Jul. Sellman, har Dramatiska teatern fått sysselsätta lyriska krafter med »Muraren», »Nürnbergerdockan» samt »Målaren och Modellerna». Nya teatern har för goda hus gifvit den glada »Tiggarstudenten», i hvilken fröken Sjöberg innehaft hufvudrolen och fröken Friberg ersatt fröken Löfgren som Palmatica. På södra teatern har herr Aug. Varberg gifvit en matiné, å hvilken uppfördes Lecocqs »Theblomma» med samma personal som i somras på Djurgården, med undantag af att herr V. sjelf utförde sin gamla rol som kocken Pinsonnet.

Två intressanta konserter hafva vi att anteckna för förra hälften af denna månad, den ena 4:e symfonikonserten å Kgl. operan, den andra Musikföreningens minnesfest öfver Ludvig Norman, en hyllningsåtgärd, hvilken derjemte hade som syfte att samla medel till en minnesvård på hans graf.

Till följd af det trägna arbete operaorkestern haft under helgen, då musikpjeser stundom gifvits på både middag och afton, kunde vid 4:e symfonikonserten ej gerna några större nyheter förväntas, men programmet till densamma var lika fullt af intresse. Så fick man först njuta af Mozarts spirituella och till hjertat gående musik i hans C-dursymfoni (komponerad 1783 före »Jupiter»-symfonien i samma tonart) samt en aria ur Årstiderna af fader Haydn, sjungen af fru Edling, derpå A. Södermans originelt sköna och — såsom alltid hos honom — intressant instrumenterade offertorium ur hans »Katolska messa» (utg. 1881 af Musikaliska konstföreningen). Eget nog har han gjort detta offertorium till enbart orkesternummer, hvars uttrycksfulla skönhet dock är lika tilltalande, som vore ord underlagda detsamma. Publikens entusiastiska bifall framkallade förnyadt återgifvande deraf. Wagners »Walkürenritt» utgjorde konsertens 4:e nummer, och man måste vara tacksam för återupptagandet af detta stycke, då det väl tål att höras mer än en gång för att rätt uppfattas. Återhörandet bestyrkte emellertid vårt första intryck att detsamma utan scenisk bakgrund, såsom rent instrumentalverk mera frestar på örhinnor och nerver än bereder musikalisk njutning, hur väl det än på scenen kan måla i toner Valkyriors vilda framfart. Massenets Suite från förra symfonikonserten afslutade äfven denna och framkallade nu såsom då varmt bifall, särdeles genom de två sista numren, Nocturno och Marsch.

Musikföreningens minnesfest öfver sin bortgångne ledare var ett den värderade och gedigne konstnären värdigt äreminne. Hofkapellets deltagande gjorde det ännu fullständigare, då denna hans gamla kärntrupp äfven fick tillfälle att göra honnör för sin aktade chefs minne. Musikaliska akademiens sal var fyld af en till större delen högtidsklädd publik, hvars allvarliga stämning bevittnade stundens högtidlighet och lade band på de bifallsyttringar, som annars säkert skolat yttra sig med kraft öfver den ädla musikaliska njutning som här skänktes. I den kungliga logen syntes H. M. konungen jemte prinsarne Carl, Oscar och Eugen med uppvaktning.

Estraden upptogs främst af den i svart högtidsdrägt uppträdande musikföreningen, och bakom denna stod hofkapellets förstärkta orkester. I fonden syntes Normans väl träffade, af bildhuggaren Söderman modellerade byst, infattad i lefvande bladväxter, och öfver densamma en målad lyra med initialerna L. N. omgifna af en strålgloria. Florbehängda lagerkransar hängde på ömse sidor härom.

Hofkapellmästaren Dente anförde första afdelningen af konserten, som endast upptog kompositioner af Norman och började med hans vackra ouverture till »Antonius och Kleopatra», hvars grundton är en svärmisk målning af kärleksförhållandet mellan dessa, afbruten af kraftiga insatser, skildrande den romerske fält-

herrens återvaknande ur sin kärleksdröm. Den präktiga ouverturen är ofta gifven, men höres alltid med beundran och nöje. Den bär opustalet 57 och är komponerad 1881.

Följande komposition, kör, arioso och aria med recitativ och kör tillhör ett ofullbordadt oratorium »Konungarne i Israel» (komp. 1860). Förnämst af dessa nummer räkna vi den första, kraftigt melodiska och rytmiskt friska kören: »Hell David» med sina hyllningsrop i vexelsång af mans- och fruntimmersrösterna. Den sedan följande, smältande melodisköna arioson täflade i värde med första kören, det sista af dessa nummer, recitativ och aria, sjungen af fru Edling, jemte kör anslog oss minst, ehuru mera arbete tydligen var nedlagdt af komponisten på detsamma. Det förut flera gånger gifna herrliga Larghettot ur Ess-dursymfonien (op. 40, komp. 1871) utfördes härefter af hofkapellet med pietet och konstnärlig fulländning. Slutet af första afdelningen bildade Normans Kantat (op. 42, komp. 1877) vid invigningen af kgl. Musikal. akademiens byggnad. Ehuru ett tillfällighetsverk, innehåller det vackra partier. Af detta gafs först en »ensemble», utförd af 8 röster, en vacker hyllningssång åt dem »som strödde fosterländska toner ut kring nordanland», och i hvars slut lika fyndigt som vackert tonerna af Ad. Lindblads bekanta »Sommardag» äro inflätade.

Minnesfestens sista afdelning upptog det af Ludv. Norman så högt väderade och älskade Cherubinis Requiem, hvars ledning med mycken precision utfördes af d:r W. Svedbom, Normans meddirigent i musikföreningen. Om detta gripande och storslagna verk meddela vi en uppsats på ett annat ställe i detta nummer. Alla dess sju afdelningar utfördes förtjenstfullt och visade att så väl kören som orkestern med värme och nit egnat sig åt uppgiften att värdigt framställa detta verk såsom en afskeds- och hyllningsgärd åt minnesfestens föremål.

Andra afdelningen af programmet inleddes med nedanstående af hr *Frans Hedberg* författade och uppläsa förträffliga »Minnesord»:

Igenom salen nyss hans toner ljödo.
Den mans, hvars minnesfest vi fira här:
Harmonisk var den färgklang de oss bjödo,
Och stilla saknad deras eko är.
Syns det då ej förmätet att försöka
I några enkla, några arma ord
Den gångne teckna, nyss i toner spord,
Och kunna de hans konstnärsära öka?

Ack, det behöfs ej! Han var känd af alla,
Der lugn och tyst han gick sin bana fram,
En stilla flod bland bäckarne som svalla,
Ett djupt ackord i dagens muntra glam. —
Är det af nöden att hans minne värna,
Var ej hans lifsbragd ensam vittnesgill?
Ack jo, helt visst! Men gammal vänskap vill
dock ännu dröja vid hans bild så gerna.

Den minnes allvarsdraget i hans sinne,
Der inåtvänd bland menskorna han gick,
Ett höstmoln ofta, men med solglans inne,
En drömmarskepnad, men med vaken blick.

En man, som kunde ej blott toner dikta,
Men äfven töra ut ett lifs bedrift,
Och när han ville det, i tal och skrift
Sin tankes djup, sin känslas värme bikta.

En rik natur — för den som formeln kände
Att locka skatterna upp ur hans bröst, —
Men som den sträfva sidan utåt vände
När klumpigt smicker skrek med andfådd röst.
Ty blyg han var i känslan af sitt värde,
Som hvarje konstnärssjäl af äkta slag,
Och prisades hans verk i festligt lag —
Då smög han helst helt sakta sina färde.

Då satte han sig i en vrå och drömde,
Och log sitt stilla löje för sig sjelf, —
Han sof dock icke, nej, han blott sig gömde
Tills något nytt flöt upp på stundens elf.
Och när han vandrat kring på drömmens ängar,
Han syntes åter glad och umgängsam,
Gick ofta till pianot obedd fram
Och tolkade sin drömsyn från dess strängar.

I templet för den fosterländska sången
En ärlig målsman för allt sant och skönt,
Han förde konstens runor som ej mången,
Med kärlek och med aktning rikt belönt!
Hvem mins ej honom på anförarplatsen,
Med lugn som aldrig svek, med säker hand?
Hvem mins ej löjet kring hans mun ibland,
När den gått riktigt väl, orkestersatsen?

Och när till sist han mödosamt sig vände,
Då bifallet i salen ej tog slut.
Nog såg man då att han sig lycklig kände,
Fast han kanske såg litet butter ut,
Det var hans sätt att taga allting stilla,
Och brådska blef hos honom sällan röjd;
Lugn var han oftast i sin bästa fröjd,
Men lika lugn också när allt gick illa!

Af all sin själ han älskade naturen,
Och gerna ut från stadens qvalm han drog
När sommarvinden spelade i furen
Och vågen jollrande mot stranden slog.
Då lyddes han till skogens melodier
Till barnens lek, som han förstod så väl,
Och dagens intryck växte i hans själ
Till rika, stämningsfulla harmonier. —

Men pröfningarna kommo snart och veko
Ej bort från konstnärn, trots hans strängaspel,
Och matt blef handen och hans krafter sveko,
Och bruten bar han smärtans arfvedel.
Men än en gång med viljans kraft han stälde
Sig upp, att föra sångens skaror an,
Och när han fyllt det värfvet som en man,
Då böjde han sig trött för dödens välde.

Hans ande lefver dock, liksom hans minne,
I skära toner dem han diktat har,
Och säkert glömmer ingen snart härinne
Hur snillrik konstnärn, enkel mannen var.
Och om i denna stund han är oss nära,
Om jordens genljud når hans tysta hem,
Må tonerna af älskadt Reqviem
Vår saknad och vår tack till honom bära!

Den tioåriga spelflickan: »Nej då, så pianoläraren koketterar med mig, det är verkligen otroligt.» Väninnan: »Hur gör han då?» — Spelflickan: »Han slår mig alltid på fingrarne när jag spelar falskt.»

En herre trängde vid öppnandet af teaterluckan en dam åt sidan och tog plats före henne.

»Vet ni, min herre», ropade damen, »hvad ett sådant beteende kallas?»

»Åh ja», svarade han käckt — »förekommande.»

Obs. *Med detta nummer sändas till våra förra* ***direkta prenumeranter i Stockholm*** *qvitterade räkningar, hvilka mot betalning torde behållas af dem, som ämna fortsätta prenumerera, men återlemnas jämte det förut sända första numret af dem, som vilja sluta. Man torde ej stöta sig på denna åtgärd, som är på en gång beqvämast för prenumeranterna och oundgänglig för oss, som i tid måste kunna beräkna årsupplagans storlek.*

Direkta landsortsprenumeranter *torde likaledes inom Januari månad till* ***Svensk Musiktidnings Expedition*** *insända betalning eller, om de ämna sluta, godhetsfullt tillkännagifva detta genom att med uppgifvet namn återsända de bekomna numren.*

Postprenumeranter *böra ej samtidigt anmäla sina namn hos oss, för att ej få dubbla exemplar.*

Herrar ***Bokhandlare*** *anmodas att ofördröjligen insända reqvisitioner på exemplar i fast räkning.*

Redaktionen.

Från in- och utlandet.

Ett hundraårsjubileum af märklig betydelse för svensk operadiktning och den svenska operascenen inträffar den 19 d:s. Då har på dagen etthundrade år förflutit sedan operan »Gustaf Wasa» gick öfver den k. lyriska scenens tiljor, hvilket inträffade den 19 jan. 1786. Kgl. teaterdirektionen har beslutat att den 19 d:s uppföra operan, som då kommer att gifvas för 174:e gången och med följande rollfördelning: Gustaf Wasa hr Sellman, Christian II hr Lundqvist, Severin Norrby hr Strömberg, Christina Gyllenstjerna fröken Ek, Cecilia af Eka fröken Javette, Margaretha Wasa fru W. Strandberg, Anna Bjelke fröken Wellander, Sparre hr Sellergren, Tre danska officerare hrr Bröderman, Rosén, Ohlson, Sverges skyddsengel fröken Karlsohn, Eric Wasas skugga hr J. Örtengren, Sten Stures skugga hr Rundberg, Joachim Brahes skugga hr Malmsjö, Ribbingarnes skuggor fröknarna Laurin, Meijer. Operan uppfördes senast den 17 maj 1880. Om operan och dennas första uppkomst och utförande skrifver —*h*— (se A. B. d. $^{8}/_{1}$) följande:

Hur starkt påverkad Gustaf III än var af den allrådande franska smaken, var han dock på samma gång både för svensk och för klok för att ieke inse, att, om hans unga skapelse — den svenska operascenen — skulle hafva någon framtid, så måste man bygga på *fosterländsk* grund. Det var nog nyttigt, att publiken fick se framträda inför sig den antika verldens heroer, och att händelser och personer från främmande luftstreck framställdes för dess blickar, men nu gälde det att visa, det äfven fäderneslandets egna häfder och egna öden kunde lämpa

sig för lyrisk-dramatisk behandling, och det visade den teaterälskande konungen på ett lysande sätt genom »Gustaf Wasa».

Ämnet var att börja med förträffligt valdt, och när konungen ville bjuda sitt folk på fosterländska skådespel, får man icke undra på, att han ville ära den man, som han med skäl kallade sin stamfader, och som varit sitt lands befriare från utländskt våld och inre slitningar. Det sätt, hvarpå ämnet behandlades af den kunglige planläggaren var för sin tid mönstergildt, och att »Gustaf Wasa» ännu eger sympatier, det bevisas bäst af det bifall, som ända intill senaste tiden helsat hvarje återupptagande af det fosterländska stycket.

Att det skulle fylla samtiden med beundran och hänförelse, var ju alldeles naturligt. Det för fosterlandskänslan upplyftande och smekande, de härliga Kellgrenska verserna, som ännu stå oöfverträffade i klangfullt välljud, den vackra ärliga musiken (af kapellmästaren Naumann), den präktiga utstyrseln och icke minst det utmärkta utförandet beredde det en oerhörd framgång, en triumf kanske större, än någon opera i vårt land någonsin har upplefvat. Ja, bildade samtida kunde en stor del af denna operas så väl musik som ord utantill.

Karl Stenborg spelade Gustaf Wasas roll. Samtiden såg i denna hans skapelse idealet för en operaframställning, och när Stenborg-Gustaf i spetsen för sina härförare och svenska ädlingar uppstämde den härliga fosterländska hymnen:

»Ädla skuggor, vördade fäder,
Sveriges hjeltar och riddersmän,
Om ännu dess sällhet er gläder,
Gifven friheten lif igen;

så fans det väl icke i hela salongen någon, som ej kände sitt hjerta klappa fortare i den stolta känslan af att vara *svensk*.

Som bevis på Stenborgs ryktbarhet som Gustaf Wasa-framställare må här anföras en liten episod.

Under en resa i landsorten blef S. föreställd för Ludvig XVIII, som då tillika med sin bror hertigen af Artois, uppehöll sig i Sverige. Den biltoge främmande monarken helsade vår svenske konstnär med dessa ord: »*Monsieur Stenborg, on vous connait par — ädla skuggor.*»

Och till sångarens högsta förvåning upprepade Ludvig XVII på bruten svenska en hel tirad ur denna aria, Stenborgs glansnummer.

Bredvid Carl Stenborg stod i »Gustaf Wasa» hans motståndare i stycket, den blodtörstige tyrannen Kristian den andre, framställd af *Kristofer Karsten*, hvilken med den förre delade äran af det storartade dramats exempellösa framgång.

»Gustaf Vasa» gafs fr. 1786 t. o. m. 1823 icke mindre än 134 gånger. 1859 upptogs den på nytt, i omarbetad instrumentering, och upplefde på $1^1/_2$ år 28 representationer. Sedermera har den med bifall återupptagits 1873 samt 1880.

Andreas Hallén, Filharmoniska Sällskapets dirigent, ämnar med sällskapets biträde gifva en konsert den sista januari, och äro vi äfvertygade att våra musikvänner skola visa sin tacksamhet mot den förtjenstfulle ledaren af denna sångkör genom att så talrikt som möjligt bevista hans konsert.

Eugen Ysaye kommer äfven snart hit så att vi åter få höra hans förtrollande violin. Han biträdes af en broder, pianist, och den bekante, omtyckte sångaren Salomon Smith från Ystad. Första konserten är annonserad till den 4 Februari.

Leonard Labatt har på Stadtteatern i Bremen gjort stor lycka som Eleasar i »Judinnan» och Raoul i »Hugenotterna.»

Emel Sauret, den utmärkte violinisten, i förening med pianisten **Felix Dreyschock,** brorson till den hos oss bekante pianisten Alexander Dreyschock, annonserar konsert härstädes i medlet af februari.

Venersborgs musiksällskap gaf d. 6 juni en soaré, vid hvilken utfördes ouverture, sextett och aria ur »Figaros bröllop», pianostycken af Chopin och Raff, munkkören ur Robert, en kör ur Wilhelm Tell och två à capellakörer, serenad »Till aftonstjernan» af W. Jonsson och Reineckes »Sköna barn i hafvets vagga».

Altsångerskan **Agnes Jansson,** som nu vistas i London, har uppträdt på en stor konsert, anordnad af ett privat sällskap, The Tufnell Park Society, och gjort stor lycka. Musiktidningen Musical World berömmer mycket både hennes röst och föredrag.

Fröken **Adèle Amati** (Fich) har nu anländt till Köpenhamn och börjat deltaga i repetitionerna på k. teatern derstädes till en början i »Trubaduren», hvari hon skall sjunga Azucenas parti.

— Fru **Wilhelmina Neruda-Norman** skall konsertera i Danmark i slutet af mars månad, jemte sin yngsta syster, som lär vara en utmärkt pianist.

Harpspelaren Adolf Sjödén har nyligen konserterat hos hertiginnan af Dalarne i Neuchatel och der i staden gifvit en kyrkokonsert, som väckt mycket bifall. — Hr S. har allt sedan år 1877 konserterat i utlandet.

— Vid den förestående reprisen af Wagners »Rienzi» äro partierna sålunda fördelade: Rienzi hr Sellman, Irene frk. Ek, Stefano Colonna hr Strömberg, Adriano frk. Wellander, Paolo Orsini hr Lnndqvist, Raimondo hr Grevillius, Baroncelli hr Rundberg, Cecco del Vecchio hr Sellergren och en Fridshärold frk. Karlsohn. Operan uppfördes här första gången den 8 juni 1865, då man fick höra Tichatschek i titelrolen, och senast den 9 nov. 1870.

Krig mot damhattarne har utbrutit i Petersburg. Direktionen för den kejserliga teatern har på tre språk öfverst å teateraffischerna uppmanat de teaterbesökande damerna att uppträda i salongen utan hatt på hufvudet.

Schubertsånger, en ny samling, har utkommit i Petersupplaga. Den outröttlige Schubertforskaren Max Friedländer har framdragit dessa ur arkivernas gömmor.

Praktische Violoncellstudien af Herman Heberlein (H. 1 3 mark, H. 2 2 mk. — Barth. Senff, Leipzig) är ett nytt instruktivt verk som varmt rekommenderas för våra violoncellister af den bekante signaturen L. K(öhler) i »Die Signale».

Paris. Opéra Comique har återupptagit Aubers »Haydèe» och håller på med instudering af Coquards »Le Mari d'un jour» och Widors »Les bourgeois d'Amsterdam», såsom operan nu är bestämd att kallas.

Berlin. Två franska operor äro antagna till uppförande på härvarande kgl. teater, nämligen Joncières »Johan af Lothringen» och Poise's »Joli Gilles».

— Anton Rubinstein har med sin sjunde konsert afslutat den stora konsertcykeln, hvarom vi förut talat. Efter densamma blef den store mästaren firad med en lysande festtillställning å »Kajserhof». Han har sedan gifvit sin konsertcykel i Wien och äfven der blifvit mycket firad.

— Den unga violinvirtuosen Arma Senkrah, har med stort loford af kritiken slutat en konserttourné och berättas vara inbjuden af Svendsén i Köpenhamn att konsertera derstädes. I December är hon engagerad i Moskwa att biträda vid Musiksällskapets stora konserter, då hon kommer att spela Godards violinkonsert.

— Äktenskapet mellan David Popper och Sophie Menter är nu upplöst, och herr Popper säges skola snart förmäla sig med dottern till en fabrikant i Prag.

Weimar. Från Helds fotografiska atelier härstädes kan man erhålla flera nya fotografier af Liszt. På ett af dem ser man Liszt vid pianot och vid hans sida den unga, graciösa violinisten Arma Senkrah.

Stämgaffel-konferensen, hvilken sammanträdde vid slutet af förra året i Wien, har förenat sig om det s. k. parisiska A som normalton. Det är den ton, som uppstår genom 870 enkla svängningar i sekunden. Normalstämgaffeln skall af hvarje stat så konstrueras, att den vid en temperatur af 15 grader Celsius angifver normaltonen. Sveriges representant vid denna konferens har varit Musikal. Akademiens Sekreterare D:r W. Svedbom.

Lortzing-jubileum. Den 20 januari 1886 blifver det 35 år sedan Albert Lortzing, den talangfulle komponisten till »Czar och Timmerman», »Vapensmeden» och »Undinen» gick ur tiden. Man ämnar fira hans minne denna dag med en musikfest och derefter börja en insamling för uppförande af en minnesvård öfver honom.

Arthur Sullivans operett »The mikado», som förra året gjorde så stor lycka i England, tyckes få fast fot i Amerika. I Newyork ha ej mindre än tre teatrar affischerat operan för samma dag, hvilket troligen kommer att medföra processer.

Newyork. Flere rika män här hafva förenat sig om att bilda en engelsk nationalopera. Med denna skall förenas en högskola för musik »så att amerikanarne ej skola behöfva anlita europeiska musikskolor».

Egendomlig verkan. Det nya tidningsorganet »Vårt land» har egnat »Det musikaliska Sverige» följande erkännande: »Att döma af de trenne profnumren, som kommit oss till handa, synes tidningen komma att väl fylla sin uppgift, i hvilken bland annat synes ingå att arbeta för en god och vårdad kyrkosång.» — Hvad det är som verkat en så vänlig stämning hos den nya presttidningen veta vi icke, men antaga, att det är följande passus ur »Det musikaliska Sverige»: »Orglarnes värsta, om ock omedvetna fiender äro dock våra mer eller mindre omusikaliska prester. Den onaturliga makt, som de ega genom rättigheten att efter behag uppsätta tre bland de till en organistbefattning sökande på det så kallade förslaget, och den inverkan, de vanligen utöfva på resultatet af det så kallade valet, äro ej egnade att bidraga till en god orgelskötsel. Vid en organists frånfälle kommer till församlingen en vikarie som ofta aflagt en tvifvelaktig examen inför någon stadsdirektör och kanske lika ofta saknar hvarje examensbetyg, d. v. s. är en person som på egen hand lärt sig traktera eller misshandla orgel. Denne vikarie vinner, om han har en välorganiserad lakejsjäl, snart hr pastorns bevågenhet, hvars dräng han är.»

Vi lefva i kryddälskande tider, för hvilka det som sticker på tungan gäller mer än det som föder. THORILD.

Musiken har vunnit i fältets utsträckning men förlorat mycket i sund jordmån. Den fordom herrliga melodien har förvridits till karrikatyr. BRENDEL.

Obs.! Nedsatt annonspris Obs.!

i

SVENSK MUSIKTIDNING.

Från och med detta års början är annonspriset i Svensk Musiktidning nedsatt från 20 till **10 öre** petitraden. **Musikförläggare** och **Musikhandlare, Instrument-handlare** och **fabrikanter, Musiklärare** m. fl. kunna sålunda **allra billigast och med bästa fördel** annonsera i denna **inom musikverlden** spridda facktidning. Kontant liqvid.

Rabatt: 10 % för minst 5 ggr, 20 % för minst 10 ggr.

Organist-Elever!

I undertecknads Organistskola

33 Grytgjutaregatan 33

meddelas grundlig undervisning uti **orgelspelning, orgelverkets kännedom** och **behandling** samt i **musikens teori.**

Priset är: **2 kr.** pr timme. För minst **10** förköpsbiljetter lemnas **20 %** rabatt.

Terminsackord ännu billigare.

Stockholm i Januari 1886.

L. NILSON,

Orgellärare.

Svensk Musiktidning 1886

utgifves efter samma plan som förut, försedd med **porträtter, notillustrationer** och **musikpremie** af **värdefull, lätt utförbar** pianomusik. Pris **6 kr.** för hel årgång (20 nummer), **30 öre** pr lösnummer. Premien tillfaller blott helårsprenumeranter. Prenumeration sker i Stockholm å tidningens **expedition**: Klara Vestra kyrkogata 19, **hvarifrån den hemsändes,** hos **Al. d'Aubigné, Gust. Adolfs torg 8** samt hos hrr musik- och bokhandlare eller å de större tidningskontoren; för landsorten **hälst** å **posten** eller i bokhandeln. Annonspriset är **10 öre** petitraden; betydlig rabatt lemnas för stående annons i flere nummer.

Frans J. Huss.

Redaktör och utgifvare.

☞ ***Presentkort*** å tidningen finnas att tillgå.

☞ SVENSK MUSIKTIDNING 1885 i elegant band jemte **prisbelönt musikpremie** »Skuggor och dagrar», pianostycken af **Rich. Andersson,** säljes till 8 kr. hos Al. d'Aubigné, **Gust. Adolfs torg 8,** der äfven ***eleganta lösa permar*** få köpas till 2 kronor.

☞ ***Prenumerantsamlare,*** som till tidningens expedition i Stockholm insända liqvid för minst 5 exemplar, få räkna sig till godo **10 % provision** eller 1 exemplar af tidningen; för 10 exemplar och deröfver lemnas **20 %** provision.

Kapellmästare.

Hugade sökande till kapellmästarebefattningen vid Musikaliska Sällskapets i Åbo konsert-orkester uppmanas härmed att före den 1 Mars 1886 till sällskapets direktion inkomma med skriftliga, af behöriga intyg öfver kompetens åtföljda ansökningar om sagda syssla; och meddelas derjemte att aflöningen utgör 3,400 mark såsom fast lön samt 10 % af spelinkomsten, garanterad till minst 600 mark, eller tillsammans minst 4.000 mark för året. Kapellmästarebefattningen tillträdes den 1 Juni. Närmare upplysningar genom korrespondens med

Direktionen för Musikaliska Sällskapet i Åbo.

(G. 404 × 3).

SIGNE HEBBE

meddelar fortfarande undervisning i **sång** och **föredrag, dramatik** och **plastik** samt **rolers instudering** om anmälan göres Onsdagar och Lördagar mellan 11 och 12.

Sturegatan 24.

Herrar Bokhandlare!

i landsorten

som ännu ej redovisat för Svensk Musiktidning 1884, torde ofördröjligen lemna redovisning och liqvid till

Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.

Wendela Andersson

meddelar fortfarande sångundervisning åt qvinliga elever efter Isidor Dannströms metod.

Anmälningar emottagas emellan kl. 10—11 f. m.

Adress: **Sturegatan N:o 36.**

Intressant boknyhet.

OSCAR II:s

Högtidstal

i Musikaliska Akademien.

Utgifven af

Frithiof Cronhamn.

Pris: häftad 3. Kr.; eleg. inb. 5 Kr.

INNEHÅLL: Conrad Nordqvist (med porträtt). — Robert Schumann och hans skola. — Följetong: Händel i Hamburg. — Cherubinis Requiem. — Från Scenen och Konsertsalen. — Från in- och utlandet. —Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1886.